Capitulũ X de ratione et ſignificatione eoꝝ q̄ in miſſa et circa eã aguntur cum breui epilogo ⁊ concluſione totius operis XII articulos cõprehendens.

ti.I. Enumerans ea que in miſſa et circa ipſam aguntur.

In miſſa p̄cipue ſolẽnt atq̧ circa eã: decẽ generalia p̄ncipaliter occurrunt pagenda.

I Lotio.
II Thurificatio.
III Altaris oſculatio.
IIII Sacerdotis v̄ſio et populi per eum ſalutatio.
V Geſtus variatio.
VI Multiplex per cruces ſignatio.
VII Hoſtie fractio.
VIII Partꝫ hoſtie in calicem miſſio.
IX Oſculi pacis traditio.
X Uini nõ cõſecrati ſũptio.

ti.II Exponẽs rationẽ atq̧ ſignificaionem primi p̄ncipalis quod circa miſſam et in ipſa occurrit peragendum.

otio Manuũ ab ad miſſam: fit

I Tractandũ reuerenter ipſum ſacramẽtũ: p̄cioſa em̃ tractare nõ cõſueuerũt homines: niſi manibus pri⁹ lotis. Unde indecẽs eſſet: ꝙ ad tam p̄cioſum et tã nobile ſacramentũ tractandũ q̄s accederet: manib⁹ que de facili inq̄nantur illotis.
II Incitandũ celebrãtẽ ad deuotionem et internã purificationem ⁊ quam intendere debet.
III Inſinuandũ ꝙ oblatur⁹ ⁊ ꝯſecratur⁹ hoſtiã lachrymis cõpũctionis lauare debet prius ꝯſciẽtiã.
IIII Significandũ illã interiorẽ mundificationem. Uñ ſacer Dio

nyſius dicit: q̄ extremitatū ablutio: ſignificat ablutionē etiā a minimis peccatis. Hoc nāq̄ etiā repſentabat ablutio ſacerdotū ī veteri teſtamēto.

Lotio Digitoꝝ in miſſa: fit

- Añ oblationem vel cōſecrationē ad ampliorem.
  - Reuerētiā ſacrꝫ exhibēdam cū iam offerri et cōſecrari debent.
  - Deuotionē ꝛ puritatē incitandam.
  - Emūdationē a peccatꝫ ſignificādā.
- Poſt ſacramenti ſumptionē propt
  - Sacramenti reuerentiā: ne pꝰ tanti ſacramēti cōtactū: digitis nō ablutis ſtatim alia nō ſacrata tāgant.
  - Periculi cautelā: vt ſi aliq̄d de ſpeciebꝰ ſacramētalibꝰ remāſerit adherens digitis: per ablutionē tollat.
  - Munditie retinētiā. Significat eñ hec ablutio: vt ſacerdos q̄ per ſacramenti pceptionē pſumitur eſſe mundatꝰ: pꝰ celebrationē mūditiā retineat: ꝛ a recidiua inquinatiōe ſibi caueat.

Ar. III. Rationē ac ſignificationē ſecūdi pncipalis quod circa miſſam et in ea agitur: declarans.

Thuriſicatio añ miſſā et in ea: fit ppt

- I Sacramēti reuerentiā: vt ſcꝫ p thuris bonū odorem expellat ſi q̄d mali odorꝫ ibi fūerit quod horrorē prouocare poſſet.
- II Diabolice malignitatꝫ repulſam: ne videlicet ille malignꝰ aliq̄d ↄtra ſacrificiū vel celebrantem machinari vel facere poſſit. Huiuſmodi eñ fumo omne genus demonioꝝ extruitur.
- III Deuotionē et orationē celebrantis ac aſſiſtētium ſignificandā: que per ipſos ad deum dirigitur.
- IIII Effectū gratie repreſentādū: q̄ ſicut bono odore chriſtus repletꝰ fuit.

Ar. IIII Explicās rationē et ſignificationem tertij principalis quod circa miſſam et in ipſa agitur.

I Sacramẽti cõſecrandi:tractandi et ſumen/
di reuerentiam.

aris II Celebrantis amorẽ erga chriſtũ excitãdũ.
latio III ad Dilectionẽ inter chriſtũ ſponſum ⁊ eccleſiã
miſſã ſponſam repreſentandam.
ipſa IIII Deteſtabilem iude ꝓditoris oſculationem
ſignificandã:p̃ſertim quo ad illam oſcula/
tionẽ que fit poſt ſacramẽti eleuationẽ: cũ
dicitur:Ex hac altaris participatione.⁊c̃.

IIII Quarti principalis q̃d in miſſa agitur: rationẽ ſignifi
cationemq̧ exponens.

Verſio quintuplex:quintuplicẽ manifeſtationẽ chriſti
erdo in die reſurrectiõis ſue factam:repreſentat.
ad po
um. Salutatio que fit. Septẽ vicibꝰ(q̃nquies videlicet cũ ſe ver/
tit ad populũ:⁊ bis cum ſe nõ vertit: vt cũ
dicit in p̃fatione: Dominꝰ vobiſcũ. Et pꝰ
hoſtie fractionem : Pax dñi ſit ſemꝑ vo/
biſcum) ſeptiformem ſpirituſſancti gra/
tiam ſignificat.

ti.V Explanans rationẽ ac ſignificationẽ quinti p̃ncipalis
quod in miſſa agitur.

I	Brachioꝝ extenſio.		Extẽſionẽ brachioꝝ chriſti in cruce.
II	Eleuatio	q̃ ſignat	Directionem oratio nis ad deum.
III	Cõiunctio manuũ		Cõiunctionẽ cordis cum ore : oris cum opere: fidei cũ ope ribus caritatis.
IIII	Cãcellatio		Crucifixionẽ ſiue affi xionẽ xp̃i in cruce.
V	Digitoꝝ ſcꝫ pollicꝭ cũ indice copula/ tio:que fit		Propt̃ ſacramẽti reuerẽtiã et periculi cautelam :ne ſi aliq̃ particula digitis adheſerit : diſperdatur. Ad ſignificãdã copulationẽ capitis cum membris:id eſt: chriſti cũ eccleſia.

eſtus
ncipa
varia
ẽ ſex/
lex.

VI Corporiſ iclinatio: que fit ad
- Repreſentandam humilitatem et obedientiã chriſti: ex quib⁹ paſſionẽ ſuſcepit.
- Incitãdũ celebrantẽ ⁊ aſtãtes ad hũilitatem ⁊ deuotionem.

Ar. VII. Rationẽ et ſignificationem declarans ſexti p̄ncipalis quod in miſſa agitur.

Multiplex ſignatio per cruces: fit ad repreſentãdũ modum ⁊ ordinẽ dñice paſſionis. Et quia illa paſſio quibuſdam gradib⁹ fuit peracta: Quedã eñ paſſiõis partes crucifixionẽ p̄ceſſerunt: et quedam in cruce cõſũmate ſunt. Ideo etiã quedã cruces fiũt ad repreſendum ea que paſſus eſt dñs añ crucifixionẽ: vt ille que fiunt ante cõſecrationẽ. Quedã v̄o fiunt ad repreſentãdũ ea que in cruce vel poſt crucẽ facta ſunt: ſicut ille que fiunt poſt cõſecrationẽ.

Perficitur autẽ iſta ſignatio p x vices.

Cruce
- I Triplici ſb ill' v̄b. Hec dona / Hec mũera / Hec ſctã ſa.
- II Triplici ſb ill' v̄b. Benedictã / Aſcriptam / Ratam

ad repſẽtãdũ Traditionẽ xp̄i factã a deo p̃re: iudeis. Venditiõez p̃fectã a ſacerdotib⁹: ſcrib: phariſeis: vel vẽditiõis p̄ciũ. ſ. triginta denarioꝝ.

Ubi addit' duplex crux ſub illis v̄bis. Corpus / Sãguis — Ad repſentãdũ Iudã venditorẽ / Chriſtũ vẽditũ.

III / IIII Cruce — Unica ĩ ꝯſectiõe — Corporis / Sãguis — ſb illo v̄bo — Bñdixit / Bñdixit

Ad repſentandum Preſignationẽ paſſiõis chriſti factaz in cena p hui⁹ ſacramẽti inſtitutionem ſub ſpecie — Panis. / Uini.

Uel paſſionẽ chriſti in — Corpore. / Anima.

Hoſtiā purā
V Cruce q̄ntuplici Hoſtiā ſanctā Ad repreſentā̄dū
ſb illis v̄bis. Hoſtiā imacl'atā q̄nq3 plagas ſiue
Panē ſctm̄.v.c. vulnera q̄nq3 p̄n
Calicem.ſa.ppe. cipalia corpiſ xp̄i.
Corpus
VI Triplici ſb illis v̄bis Et ſangui.ſump.
Cū bn̄dictiōe
Corporis xp̄i extēſiōe3
Ad rep̄ſentā̄dū Sanguis effuſionē.
Paſſionis fructum
Sanctificas.
VII Triplici ſub illis v̄bis Viuificas.
Benedicis.
Ad rep̄ſentā̄dū Perſecutoribus
triplicē xp̄i orō Liberatione a morte.
nē i cruce:ſc3 p Adeptione glorie.
VIII Cruce Triplici Per ipſū Ad rep̄ſentā̄dū in
ſub illis Et cū ip̄o horas q̄b⁹ xp̄s pe
verbis Et in ipſo pendit in cruce:q̄r
ab hora ſexta vſq3
IX Duplici ſub Deo p̄ri oīpotēti. (ad ix.
illis verbis In vnitate ſp̄ūſcti. Ad
rep̄ſentandū ſeparationē aīe a corpore.
X Triplici ſb Pax dn̄i Ad rep̄ſentan-
illis v̄bis Sit ſemp dū xp̄i reſurrec
Vobiſcū tionē tertia die
(factam.
VIII Exponēs rationē ac ſignificationē ſeptimi p̄ncipalis.
Obſeruandū formam quā chriſtus cir-
ca cōfectionē huius ſacramenti tenuit.
Hoſtie frac- Ipſe em̄ panem fregit.
tio fit ad
Paſſionē chriſti: in q̄ cor-
pus ei⁹ vulnerationibus
Rep̄n̄tā̄dū fractum ſiue diuiſum fuit.
Diſtictionē corpor xp̄i my
ſtici ſm̄ diuerſos ſtat⁹ ei⁹.

Ar. IX Ratione̅ et significatione̅ octaui p̃ncipalis declarans.

Circa missione̅ p̲tis hostie in calice̅ aduertendu̅: q̄ hostia frangit̄ p̄mo in duas medietates: ad designa̅du̅ du/plice̅ statu̅ p̄destinatoꝝ: scꝫ eoꝝ q̄ su̅t

In et̄na gl'ia.
In i̅ t̄pali mi̅ſia

Iſta na̅q̄ medietas que ex manu dextra ſup patena̅ indiuiſa collocat̄: significat p̄deſtinatos qui iam adep ti ſunt beatitudinem: que per dextram intelligitur.

Una medietati ſup patena̅ collocate ꝯiu̅git̄: et ſignificat illos q̄ ſunt in purgatorio: q̄ q̄de̅ licꝫ btı̄tudine̅ no̅ du̅ habea̅t: ſunt tame̅ certi de ea.

Alia v̄o medietas que in ſini ſtra retinet̄ di/uiditur i̅ duas partes quaru̅

Altera q̄ poſt hanc diuiſione̅ in dex/tra tenet̄ mittit̄ in calicem: et ſignat predeſtinatos adhuc in hoc ſecl'o vi/ue̅tes: q̄ q̄uis de btı̄tudı̄e habenda certi no̅ ſint: illa̅ tn̄ virtute paſſio̅is et ſanguinis chriſti co̅ſequentur: li/cet p̲ multas tribulationes: que per calicem ſignificantur.

Arti. X Aſſignans ratione̅ ⁊ ſignificatio̅eꝫ noni p̃ncipalis.

Poſtq̄ ſacerdos dixit Agnꝰ dei ⁊c̄ oſculat̄ libꝝ vel al tare vel aliud ſm̄ co̅ſuetudine̅ loci. Et deinde miniſtru̅ vel imagine̅ vel tabula̅ p̲ eunde̅ ſibi porrecta̅ q̄ vlteriꝰ exhibet̄ aſta̅tibꝰ oſcula̅da. Primo ideo: vt celebra̅s no̅ ſolu̅ cu̅ deo pace̅: ſed ⁊ cu̅ ꝓximo ſe habere ꝓteſtet̄.

Sc̄do ideo: vt alij oſcula̅tes ꝓfiteant̄ ſe eſſe ꝯiu̅ctos in vnitate fidei: per chriſtu̅ in ara crucis i̅molatu̅.

Ar. XI Ratione̅ ac ſignificatione̅ decimi p̃ncipalis expone̅s.

Pꝰ co̅munione̅ et calic̄ ac digitoꝝ cu̅ vino ablutio/ne̅: ſumit̄ illud vinu̅. Pr̄io io̅: vt reliq̄e ſpe̅ꝝ ſacrame̅/taliu̅ ſi q̄ in ore rema̅ſerint cu̅ illo tra̅ſglutiant̄.

Sc̄do: vt p̲ hoc ſignificet̄ q̄ ſacerdos dein/ceps manere de̅at mu̅/dus: et ſeruare ſapore̅ ac odorem vini

Co̅punctio̅is et triſticie — Corde.
Gratiaꝝ acti onis ⁊ leticie — In Ore.
Recte ꝯ̄ſatio nis ⁊ iuſticie. — Uita et ope.

XII Supi⁹ determinata breuit̃ epilogās: ⁊ hoc op⁹ ꝯcludēs.

Ea que circa officiū miſſe quo ad miniſtꝝ: celebrādi locū: temp⁹: ac cetera in ſūmario hui⁹ operis ānotata: dubitationē ingerere poſſunt: ſub cōpendio ſufficient̃ reſoluta putam⁹. Nā ſi aliqua alia occurrant: ex his q̄ diffinita ſunt diligent̃ cōſideratꝭ: de facili ſolui poſſūt.

Sollicite preterea curet ille per cui⁹ negligentiā defectus aut error aliquis cōmiſſus fuerit: vt debitā ſuꝑ illo penitentiā agat. Et qr iuxta ſacroꝝ canonū ꝯſtitutiones quidā defect⁹ ſpecialē exigunt ſatiſfactionē: tutū eſt vt in caſib⁹ difficilib⁹ p̄latus ſuperior ꝯſulat̃: cui tales ſunt reſeruandi. Nō lateat deniqꝫ lectorē: doctores diuerſos circa quedā in ſuperiorib⁹ determinata nō vniformit̃ ſed ſepi⁹ cōtrarie ſentire: vnde fieri non potuit vt ſinguloꝝ ſentētias imitaremur. Sꝫ hoc nobis ſuffeciſſe videt̃: vt omni affectu ad opinātes ſecluſo: id quod nobis veri⁹ aut magis cōgruū vel tuti⁹ viſum eſt diffiniuerim⁹: ad gloriā Jeſu chriſti: qui cum patre et ſpirituſancto viuit et regnat in ſecula ſeculoꝝ benedictus: Amen.

Reſolutorij dubioꝝ circa celebrationē miſſe occurrētiū: per Johannē Froben de Hāmelburg Baſilee impreſſi: ad laudem dei Finis: Anno Natiuitatis Jeſu chriſti M cccc xcij.

Dionysius Campius I.V.D.

Anno Domini 1492.

1654 28 Febuary

R. XI. No. 111

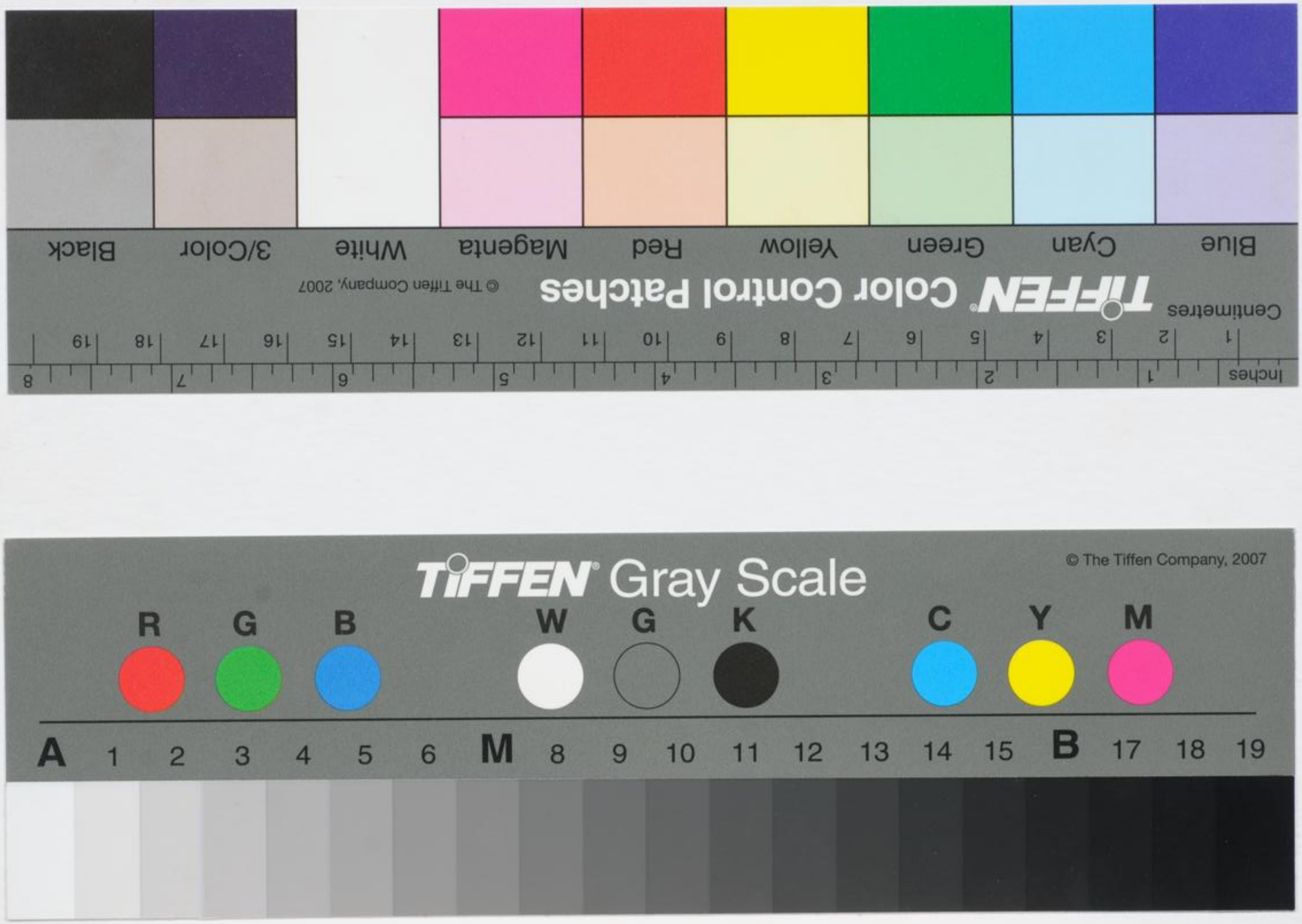
TIFFEN Color Control Patches
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
© The Tiffen Company, 2007
TIFFEN Gray Scale
© The Tiffen Company, 2007
R G B W G K C Y M
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19